

انتظارات اقتصادی مردم پس از برجام برآورده نشده است؛ وقتی آمریکا دید نمی تواند برجام را از بین ببرد شرایطی را ایجاد کرد که کشورهای دیگر نگران باشند از کار کردن با ایران/ در بحث موشکی با هیچ کس مذاکره ای نکرده و نمی کنیم.

به دلیل بازگشت تحریم های آمریکا و نقض فاحش برجام؛

معاون سیاسی وزیر امور خارجه می گوید: جمع بندی ما این است که اگر آمریکا از برجام خارج و تحریم های یکجانبه آنها برگردد، حتما ما برجام را ادامه نخواهیم داد چرا که منافع ما تامین نخواهد شد. هم به دلیل بازگشت تحریم های آمریکا و هم به دلیل نقض فاحش برجام توسط آمریکا، تصور ما این است که برجام ادامه پیدا نخواهد کرد. به گزارش اسپادانا خبر، عباس عراقچی، معاون سیاسی وزیر امور خارجه در گفت و گوی تفصیلی با خبرگزاری مهر و در فردای روز تعرض فرقه شیرازی به سفارت ایران در لندن در پاسخ به سئوالی مبنی بر اینکه ضرورت تماس شما به عنوان معاون سیاسی وزارت خارجه با سفیر انگلیس چه بود با توجه به اینکه احضار سفیر توسط مدیرکل مربوطه انجام می شود می گوید: در شب حادثه ما در شرایطی بودیم که این افراد در پالکان سفارت حضور داشتند و هر لحظه احتمال ورود آنها به داخل سفارت وجود داشت و لذا باید اقدام فوری انجام می شد. در آن موقع شب و لحظات بحرانی فرصت احضار سفیر و اعتراض وجود نداشت؛ بنابراین بلافاصله تماس های تلفنی برقرار شده و نگرانی خود را به سفیر انگلیس ابلاغ کردیم و این در حالی بود که عملیات پلیس هم در حال انجام بود.

وی در مورد ادامه پیگیری های وزارت امور خارجه ایران نیز اظهار داشت: ما پیگیر تعرض به سفارت ایران در لندن هستیم تا افرادی که به سفارت ایران تعرض کردند، در دادگاه محاکمه شوند.

عراقچی در مورد موضع وزارت خارجه درباره ادامه حضور در برجام بدون حضور آمریکا نیز تصریح کرد: موضع و جمع بندی ما این نیست که بدون حضور آمریکا و خروج یکجانبه آنها از برجام و نقض تمامی تعهدات آمریکا، برجام بتواند ادامه پیدا کند.

معاون سیاسی وزیر امور خارجه افزود: جمع بندی ما این است که اگر آمریکا از برجام خارج و تحریم های یکجانبه آنها برگردد، حتما ما برجام را ادامه نخواهیم داد چرا که منافع ما تامین نخواهد شد. هم به دلیل بازگشت تحریم های آمریکا و هم به دلیل نقض فاحش برجام توسط آمریکا، تصور ما این است که برجام ادامه پیدا نخواهد کرد.

وی با بیان اینکه ما «به طور کامل» نتوانسته ایم از دست آوردهای برجام استفاده کنیم، اظهار داشت: واقعیت این هست که وقتی آمریکا دید نمی تواند برجام را از بین ببرد، شرایطی را ایجاد کرد که کشورهای دیگر نگران باشند از کار کردن با ایران و بر اثر همکاری با ایران مورد جریمه های آمریکا قرار بگیرند و امروز به دلیل این فضای روانی، خیلی از شرکت ها و بانک ها با ایران کار نمی کنند و این یک واقعیتی است؛ آیا این نقض برجام است؟ بله.

عراقچی افزود: دولت آمریکا متعهد شده که برجام را با حسن نیت و در یک فضای سازنده اجرا کند و فضایی که اکنون وجود دارد، سازنده نیست و اینها مواردی است که ما مدعی هستیم که آمریکا نقض برجام انجام داده و حسن نیت لازم را در این خصوص نداشته، نتیجه آن هم این شده که خیلی از شرکت ها با ایران همکاری نمی کنند.

معاون سیاسی وزیر خارجه با تأکید بر اینکه در حوزه بانکی هنوز به حالت عادی قبل از تحریم ها برنگشته ایم، گفت: این مسئله علل متعددی هم دارد، یکی همین فضایی است که آمریکا ایجاد کرده، یکی محدودیت هایی است که FATF به دلیل

پولشویی اجرا کرده که بحث خود را دارد، یکی تحریم های اولیه آمریکا است که هنوز وجود دارد و موضوع برجام هم نبوده، و بخشی از مشکلات هم به بانک های داخلی خودمان باز می گردد، با این حال همه این ها به این معنی نیست که در بن بست بانکی قرار داریم. گشایش های خوبی انجام شده، تعاملات مالی زیادی انجام شده یا در حال انجام است، کارگزاری های زیادی پس از برجام با صدها بانک خارجی ایجاد شده است و ضمناً همه شعب بانک های ایرانی در خارج از کشور در حال کار کردن هستند. به طور خاص هم نفت ما فروش می رود و هم پول آن باز می گردد.

وی با بیان اینکه شرکت ها و بانک ها بعضاً از ترس اینکه مورد جریمه آمریکا قرار گیرند با ایران وارد تعامل نمی شوند، اظهار داشت: بنابراین انتظاری هم نبوده که بعد از برجام، آمریکا دشمنی خود را با ایران کنار بگذارد و مثلاً همکاری های اقتصادی ما با آمریکا شکل بگیرد و یا گسترش پیدا کند.

عضو ارشد تیم مذاکره کننده هسته ای در پاسخ به سئوالی مبنی بر اینکه برخی از کارشناسان اینطور گفتند که یکی از علل اعتراضات دی ماه، تأمین نشدن توقعاتی بود که مردم از برجام داشتند و یا به عبارتی شکسته شدن تصور برجام در ذهن مردم، تحلیل شما از این موضوع چیست؟ گفت: من متخصص مسائل داخلی نیستم، بحث های اجتماعی داخلی را هم نمی توانم تحلیل کنم و اینکه ریشه این آشوب ها چه بود و غیره در حوزه صلاحیت بنده نیست و ورود نمی کنم. ولی نکته ای که مشهود است و درست هم هست این است که انتظارات اقتصادی مردم پس از برجام برآورده نشده است.

معاون سیاسی وزیر خارجه همچنین در مورد اخبار مربوط به مذاکره کره شمالی و آمریکا نیز گفت: از یک طرف شاهد تلاش های کره شمالی برای دستیابی به سلاح های هسته ای هستیم و موضع اصولی جمهوری اسلامی ایران هم مخالفت با اشاعه سلاح های هسته ای در تمام جهان است؛ ما این قبیل سلاح ها را ضد بشری و ضد اسلامی می دانیم و ما از هر اقدامی که جهت خلع سلاح های کشتار جمعی و هسته ای باشد، استقبال می کنیم اما اینکه کره شمالی مصلحت خود را در این برهه از زمان چگونه تشخیص می دهد، باید منتظر بمانیم؛ چرا که هر کشوری زمانی که احساس می کند به توانمندی رسیده است، با اعتماد به نفس وارد مذاکره می شود و احتمالاً کره شمالی هم به این نتیجه رسیده است اما اینکه آیا رفتارش درست است یا اشتباه، این دیگر به تصمیمات رهبران آن کشور بستگی دارد و باید منتظر نتایج اتفاقات آینده باشیم.

عراقچی همچنین در مورد گفتگوهای سیاسی وزارت خارجه در مورد مسائل منطقه نیز اظهار داشت: باید تفاوت قائل شویم بین «گفتگو» و «مذاکره»، چراکه «گفتگو» به معنی رایزنی سیاسی و «مذاکره» به معنای به تفاهم رسیدن با کشوری دیگر یا با جمعی از کشورها است.

وی در پاسخ به سئوالی مبنی بر اینکه در مورد بحث های موشکی در منطقه در گفتگوهای سیاسی مورد بحث قرار گرفته است؟ تصریح کرد: ما در بحث موشکی با هیچ کس مذاکره ای نکرده و نمی کنیم؛ چرا که بحث امنیت ملی است، در عین حال ما در هیچ صحنه ای خجالت نمی کشیم که مواضع خودمان را بیان کرده و از موشک ها و برنامه موشکی خود دفاع کنیم. ما در خصوص برنامه موشکی و آینده صنعت موشکی کشور، نه از کسی اجازه گرفته ایم، نه این کار را در آینده خواهیم داشت و نه مذاکره و مصالحه ای داشته ایم.

معاون سیاسی وزیر خارجه در مورد سفر «لودریان» به ایران به برخی از جزئیات گفتگوهای مقامات ایرانی اشاره کرد و اظهار داشت: در بحث برجام اتفاق نظری را با طرف فرانسوی داشتیم، مبنی بر اینکه برجام قابل مذاکره مجدد نیست و باید به صورت کامل اجرا شود.

وی همچنین در مورد جزئیات گفتگوهای ظریف و رئیس جمهور با وزیر امور خارجه فرانسه گفت: در دیدار وزیر خارجه فرانسه با جناب آقای ظریف و در دیدار با رئیس جمهور همگی مواضع ما را در خصوص مسئله موشکی و غیرقابل مذاکره بودن این مسئله به طرف فرانسوی بیان کردند.

مشروح گفتگوی مهر با عباس عراقچی، معاون سیاسی وزیر امور خارجه را در زیر می خوانید:

جزئیات وقایع سفارت ایران در انگلیس به چه صورتی بود که باعث شد شما به عنوان معاون سیاسی وزیر امور خارجه ورود کنید و شخصاً با سفیر انگلیس در ایران تماس بگیرید؟

عراقچی: تصور می کنم در خصوص اتفاق تعرض به سفارت ایران در انگلیس موضوع پنهانی نمانده است و همه جزئیات بلافاصله اطلاع رسانی شد. یک عده ای با استفاده از نردبان وارد بالکان سفارت شدند و به پرچم ما اهانت کردند و شروع به تبلیغات کردند. سفارت ما فوراً با پلیس تماس می گیرد و پلیس نیز بلافاصله در صحنه حاضر می شود. اگرچه به اعتقاد ما در برخورد با اخلالگران تعلل صورت گرفته است.

تلاش پلیس این بوده که بدون درگیری و از طریق صحبت این ماجرا تمام شود و به همین دلیل حدود سه ساعتی این ماجرا به طول کشیده است که به نظر ما کاملاً غیر ضروری بوده و بعد از آن پلیس با استفاده از نردبان های متحرک به بالکان ورود پیدا می کند و افراد را دستگیر می کند. البته در حفاظت از سفارت، سفیر و کارمندان، پلیس اقدامات خود را انجام می دهد و پوشش لازم برقرار می شود اما آنچه که از نظر ما محل اعتراض است این است که پلیس اولاً در جلوگیری از این حادثه، و ثانیاً در خاتمه سریع آن تعلل داشته است.

ما همان شب مراتب اعتراض خود را به سفیر انگلیس در تهران منتقل کردیم و بر حفظ جان دیپلمات های خود و همینطور برای

دستگیری اخلاص گران تاکيد کرده و هشدار داديم. ما پيگير تعرض به سفارت ايران در لندن هستيم تا افرادی که به سفارت ايران تعرض کردند، در دادگاه محاکمه شوند.

ما پيگير تعرض به سفارت ايران در لندن هستيم تا افرادی که به سفارت ايران تعرض کردند، در دادگاه محاکمه شوند. روز پس از حادثه، سفير انگليس توسط مديرکل اروپا وزارت امور خارجه احضار شد و در آن دیدار مجدداً مراتب اعتراض ايران به آنها ابلاغ و بار ديگر تاکيد شد که تامين امنيت سفارت جزو مسئوليت های دولت ميزبان است. همچنين به آنها گفتيم که تدابير لازم برای آینده را بايد در نظر بگيرند.

ضرورت تماس شما به عنوان معاون سياسي وزارت خارجه با سفير انگليس چه بود؟ با توجه به اينکه احضار سفير توسط مديرکل مربوطه انجام می شود...

عراقچی: در شب حادثه ما در شرايطی بوديم که اين افراد در بالکان سفارت حضور داشتند و هر لحظه احتمال ورود آنها به داخل سفارت وجود داشت و لذا بايد اقدام فوری انجام می شد.

در آن موقع شب و لحظات بحرانی فرصت احضار سفير و اعتراض وجود نداشت؛ بنابراین بلافاصله تماس های تلفنی برقرار شده و نگرانی خود را به سفير انگليس ابلاغ کرديم و اين در حالی بود که عمليات پليس هم در حال انجام بود.

اطلاع رسانی هم خوب انجام شد، سفير ما هم از طريق توثيق های مختلف اطلاع رسانی کردند. خوشبختانه هم سفير و هم ديگر کارکنان سفارت در داخل سفارت بودند و با پليس هم هماهنگی های لازم را انجام دادند و نهايت ماجرا خاتمه پيدا کرد ولی پيگيري های ما ادامه خواهد داشت؛ هم برای اينکه چرا پليس نتوانسته از وقوع چنين موضوعی جلوگیری کند و هم برای اينکه چرا ماجرای را که از نظر ما می توانست ده دقيقه ای جمع شود را سه ساعته خاتمه داد.

آيا پيگيري های وزارت خارجه منتهی به اين موارد می شود يا در سطحی بالاتر توسط آقای ظريف با همتای انگليسی خود نیز مطرح می شود؟

عراقچی: همه اقدامات لازم انجام شده است و اقدامات بیشتری نیز در جريان است. احضار سفير هم انجام شد. ضمناً در همان اولين تماس هایی که با مقامات وزارت خارجه انگليس داشتيم، رسماً از طرف دولت انگليس از ما عذر خواهی کردند، سفير انگليس هم در جلسه ای که احضار شده بود مجدداً عذر خواهی کرد.

چه مسائلی در مکالمه تلفنی شما با سفير انگليس در شب حادثه مطرح شد؟

عراقچی: اينکه پليس بايد حتماً وارد عمل شود و اين چهار نفر را دستگير کند، پليس بايد پوشش امنيتی را برای سفارت و کارمندان ما قائل شود، ما مسئوليت مستقيم جان سفير و ديپلمات های خود را متوجه پليس می دانيم، اينکه بايد عذر خواهی شود، اينکه بايد موضوع پيگيري شود و افرادی که اين اقدام را انجام دادند مجازات شوند و همه اين موارد در شب حادثه مطرح شد و اثر آن را هم بلافاصله شاهد بوديم.

با توجه به اينکه برخی اظهارات مبني بر اينکه برجام را با طرف های اروپايی اجرائی کينيم مطرح می شود، آيا در صورتی که اين اقدام صورت گيرد، اساساً تامين کننده منافع کشور است و اهداف برجام محقق می شود؟ بالاخره تيم مذاکره کننده هسته ای بيشتري جلسات را با طرف های آمريکايی داشتند که نشان می دهد طرف آمريکايی را در تحقق اهداف برجام منشا تاثير جدی تر می دانند؟

عراقچی: در اين رابطه بحث هایی شده و برخی هم نظرات موافق و مخالف خود را مطرح کردند که آيا می توان بدون حضور آمريکا برجام را ادامه داد يا خير. موضع و جمع بندی ما اين نيست که بدون حضور آمريکا و خروج يکجانبه آنها از برجام و نقض تمامی تعهدات آمريکا، برجام بتواند ادامه پيدا کند.

البته موضع ما پيش از اين صراحتاً گفته شده است و آن اينکه ما تا زمانی به برجام متعهد هستيم که منافع ما تامين می شود. با اروپا، با آمريکا و يا بدون حضور آنها، صرفاً تا زمانی که منافع ما در برجام تامين شود در آن توافقنامه خواهيم ماند.

جمع بندی ما اين است که اگر آمريکا از برجام خارج و تحريم های يکجانبه آنها برگردد، حتماً ما برجام را ادامه نخواهيم داد چرا که منافع ما تامين نخواهد شد. هم به دليل بازگشت تحريم های آمريکا و هم به دليل نقض فاحش برجام توسط آمريکا، تصور ما اين است که برجام ادامه پيدا نخواهد کرد.

یکی از شروط رهبر معظم انقلاب در موضوع برجام دريافت تعهد کتبی از رئيس جمهور آمريکا برای برداشته شدن تحريم ها بود، چرا تيم مذاکره کننده اين شرط از شروط رهبر معظم انقلاب را نادیده گرفت؟ اگر اين شرط عملی می شد شرايط برجام در حال حاضر بهتر نبود؟

عراقچی: آن چیزی که جزو شروط رهبر معظم انقلاب بود اين بود که لغو تحريم های آمريکا و آن تحريم هایی که در کنگره بايد اسقاط شود، اين ها بايد کتبا توسط دولت آمريکا اعلام شود و اين کار صورت گرفت. فرمان های اجرائی جديد رئيس جمهور آمريکا که صادر شدند و دستورهای وی به وزرای خارجه و خزانه داری آمريکا برای اسقاط تحريم های کنگره و دستورات

دیگری که برای لغو تحریم ها یا اسقاط آنها داد، همه مکتوب انجام شد و در روزنامه رسمی دولت آمریکا هم ثبت شد و به چاپ رسید.

باید دانست این ها جزو شروطی بود که اگر اجرایی نمی شد اجازه اجرای برجام داده نمی شد. این ها انجام شد و به هیات نظارت بر اجرای برجام و مقام معظم رهبری ارائه شد و بعد از آن ما اجازه اجرای برجام را پیدا کردیم؛ بنابراین همه این ها به موقع خودش و به صورت کتبی انجام شده است.

برخی از دوستان در دستورات کتبی که رئیس جمهور آمریکا داد تشکیک کردند که آیا شامل فلان بند و قانون هم می شود یا نه، که در آن زمان آقای کری نامه ای نوشت و تاکید کرد که این دستورات شامل اجرایی شدن آن موارد هم خواهد شد و در روز اجرایی شدن خیالتان راحت باشد که این موارد هم به اصطلاح اسقاط خواهند شد، در روز اجرایی شدن هم این مساله صورت گرفت.

ما در دو جا داریم که آقای کری نامه داده و امضا کرده است، جای دوم در مورد قانون ویزا بود که خاطرتان باید باشد و شرح آن مفصل است، وی در نامه ای که برای ما نوشت گفته بود که این قانون ویزا را برای کسانی که وارد همکاری اقتصادی با ایران شوند اجرایی نخواهند کرد که این نیز صورت گرفت.

بنابراین شرط مقام معظم رهبری مبنی بر تضمین کتبی تعهدات آمریکا برای لغو و اسقاط تحریم ها در روز اجرایی شدن برجام، الحمد لله انجام شد و در روزنامه رسمی دولت آمریکا هم ثبت شده و مکتوب است.

آینده برجام را با توجه به اینکه ترامپ برای خروج از برجام ضرب الاجل تعیین کرده و چندین مرتبه تاکنون تهدید به عدم امضای ادامه تعلیق تحریم ها کرده است، چطور ارزیابی می کنید؟

عراقچی: ابتدا یک نکته ای را توضیح بدهم، در برجام تضمین اجرا با خود کشورهای مشارکت کننده در برجام است، یعنی هر یک از کشورهای عضو برجام می توانند هر لحظه که بخواهند از آن خارج شوند، این موضوع شامل جمهوری اسلامی ایران هم می شود. ما هر لحظه اراده کنیم بر اساس حق حاکمیتی خود این کار را انجام می دهیم و هر کشور دیگر هم همینطور است.

به یاد دارید که در اسفند ۹۳، چند ماه قبل از به سرانجام رسیدن توافق هسته ای و با روشن شدن چشم اندازهای برجام، ۴۷ سناتور جمهوری خواه آمریکا نامه ای سرگشاده خطاب به رهبران ایران نوشتند و گفتند که رئیس جمهور آینده آمریکا می تواند با گردش یک قلم برجام را از بین ببرد. واقعیت این است که به آقای ترامپ الان با یک امضا می تواند برجام را از بین ببرد. حتی با عدم امضا هم این کار را می تواند انجام دهد، یعنی با عدم تمدید اسقاطیه ها تحریم های آمریکا باز می گردد و برجام از بین می رود اما توجه داشته باشیم که الان یک سال و دو ماه است که آقای ترامپ می خواهد آن به اصطلاح گردش قلم (امضا) را انجام دهد ولی نتوانسته و این به دلیل استحکام برجام است.

بنابراین تضمین اجرای برجام خود ما هستیم و اینکه شرایطی را بوجود آوریم که هیچ رئیس جمهوری در آمریکا جرات خارج شدن از برجام را پیدا نکند و از هزینه های خارج شدن نگران باشد.

این شرایط در یک سال و دو ماه گذشته برقرار بود، ترامپ قصد داشته به شعار انتخاباتی خود برای پاره کردن برجام عمل کند ولی هنوز موفق به این کار نشده است. چند دلیل دارد، یکی استحکام داخلی برجام است، اینکه برجام مصوبه شورای امنیت است و قطعنامه پشت سر آن است، یعنی اگر آقای ترامپ بخواهد برجام را نقض کند و یا به گفته خودش آن را پاره یا اصلاح کند، باید یک قطعنامه شورای امنیت را به عنوان یک عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل پاره کند.

به لحاظ خارجی هم برجام مورد تایید روسیه و چین، اروپایی ها و کل جامعه بین الملل است و شما کسی را جز رژیم صهیونیستی و عربستان نمی بینید که خواهان از بین رفتن برجام باشد. مجموعه این شرایط باعث شده که تا کنون برجام مستحکم باقی بماند، اما اینکه در سه یا چهار ماه آینده برجام چه شرایطی را پیدا خواهد کرد، این یک موضوع دیگری است.

اینکه ترامپ بالاخره تصمیم بگیرد همه هزینه های خروج از برجام را به دوش بکشد و آنها را تحمل کند بحث دیگری است ولی برجام در داخل خودش از استحکامی برخوردار است که تا کنون نتوانسته در برابر رئیس جمهور آمریکا که قول داده از آن خارج شود، ایستادگی کند.

درست است که گردش قلم آقای ترامپ را نداشتیم ولی هنوز به قول آقای سیف و دیگران مرادوات بانکی ما ایراد دارد و در عمل «تقریباً هیچ» دستاوردی از برجام عاید ما نشده است؛ با توجه به این شرایط می توان آینده را برای برجام متصور بود؟

عراقچی: اتفاقاً در عمل خیلی اتفاقات افتاده است که نمی شود آنها را انکار کرد. مثلاً این که ایران در حال فروش نفت خودش هست.

خیلی از موضوعات اصلی در گرو امضای آمریکا است. به عنوان مثال همین موضوعات بانکی که در دست آمریکاست و تا الان هم هیچ اتفاقی نیفتاده است و باید اینگونه گفت که بیشتر منافع ما در حوزه اروپا اتفاق افتاده است. با این شرایط هم باز شما معتقد هستید میتوان آینده ای را برای برجام متصور بود؟

عراقچی: فرقی نمی کند، آیا برجام منافعی برای ایران داشته یا نه؟ مسلماً داشته و اگر هیچ منافعی نمی داشت چه دلیلی بود که در این توافق بمانیم؟

بله این درست است که ما «به طور کامل» نتوانسته ایم از دست آوردهای برجام استفاده کنیم، این «به طور کامل» را دوستان معمولاً جا می اندازند؛ واقعیت این هست که وقتی آمریکا دید نمی تواند برجام را از بین ببرد، شرایطی را ایجاد کرد که کشورهای دیگر نگران باشند از کار کردن با ایران و بر اثر همکاری با ایران مورد جریمه های آمریکا قرار بگیرند و امروز به دلیل این فضای روانی، خیلی از شرکت ها و بانک ها با ایران کار نمی کنند و این یک واقعیتی است.

آیا این نقض برجام است؟ بله. دولت آمریکا متعهد شده که برجام را با حسن نیت و در یک فضای سازنده اجرا کند و فضایی که اکنون وجود دارد، سازنده نیست و اینها مواردی است که ما مدعی هستیم که آمریکا نقض برجام انجام داده و حسن نیت لازم را در این خصوص نداشته، نتیجه آن هم این شده که خیلی از شرکت ها با ایران همکاری نمی کنند.

اینها خلاف برجام است و باعث شده منافع ما از برجام کم شود، ما «به صورت کامل» تعهدات خود را در برجام انجام دادیم و توقع داریم که «به صورت کامل» منافع ناشی از رفع تحریم ها اتفاق بیفتد. اما این بدان معنی نیست که هیچ گشایشی نبوده باشد که اگر نبود دلیلی نداشت در برجام باقی بمانیم. فروش نفت ما به حالت عادی بازگشته، صادرات نفت و پتروشیمی ما به حالت عادی بازگشته، نفت کش ها و کشتی های ما که به دلیل نبودن بیمه قفل شده بودند امروز دوباره به راه افتاده اند و قس علیهذا.

به عنوان نمونه کشتی سانچی که غرق شد، و بسیار جای تاسف دارد که ۳۰ نفر از هموطنانمان در آن حادثه جان باختند، نشان داد که برجام در خصوص بیمه کشتی ها و نفت کش ها به خوبی کار می کند، چرا که این کشتی و بدنه آن؛ محصول آن و هر خسارتی که می توانست در قالب آلودگی به دریا برسد بیمه بود. یعنی سه بیمه عمده بین المللی را شامل بود وگرنه بیش از صدها میلیون دلار باید برای آن کشتی می پرداختیم.

در حوزه بانکی هنوز به حالت عادی قبل از تحریم ها برنگشته ایم اما این علل متعددی هم دارد، یکی همین فضایی است که آمریکا ایجاد کرده، یکی محدودیت هایی است که FATF به دلیل پولشویی اجرا کرده که بحث خود را دارد، یکی تحریم های اولیه آمریکا است که هنوز وجود دارد و موضوع برجام هم نبوده، و بخشی از مشکلات هم به بانک های داخلی خودمان باز می گردد، با این حال همه این ها به این معنی نیست که در بن بست بانکی قرار داریم. گشایش های خوبی انجام شده، تعاملات مالی زیادی انجام شده یا در حال انجام است، کارگزاری های زیادی پس از برجام با صدها بانک خارجی ایجاد شده است و ضمناً همه شعب بانک های ایرانی در خارج از کشور در حال کار کردن هستند. به طور خاص هم نفت ما فروش می رود و هم پول آن باز می گردد.

مهم است توجه کنیم که در شرایط فعلی اقتصادی که مشکلات متعددی هم داریم، تصور اینکه ممکن است ما نفت هم نتوانیم بفروشیم و برجام هم نباشد و نفت ما دوباره به صفر برسد، تصور آسانی برای دولت و مجموعه نظام نیست. ما از برجام منافع بسیاری بردیم، ولی منافع «کامل» نبردیم و همانطور که به برجام کامل متعهد هستیم انتظار داریم به صورت کامل هم از منافع آن بهره مند شویم.

همانطور که بارها گفتید اگر نقض برجام صورت بگیرد ایران از برجام خارج خواهد می شود و الان هم به برخی از نقض برجام توسط آمریکا اشاره کردید؛ وزارت خارجه چه زمانی به این نتیجه می رسد که با توجه به بدعهدی های مداوم و متعدد آمریکا از برجام خارج شود؟ در واقع حد اینکه بالاخره وزارت خارجه به این تصمیم می رسد که باید به دلیل نقض عهد طرف مقابل از برجام خارج شود، چه زمانی است؟

عراقچی: ما تا زمانی که منافع کشور از برجام تامین شود، دلیلی ندارد از آن خارج شویم و واقعیت این است که منافع و گشایش های بسیاری تاکنون از برجام عاید کشور شده است. این منافع البته کامل نبوده و در خیلی از حوزه ها آمریکا با ایجاد فضا علیه ما، از دست یابی کامل ما به منافع برجام جلوگیری کرده است. انتظار دیگری هم نداشتیم. ما از ابتدای انقلاب اسلامی با سلطه آمریکا در تقابل هستیم. تحریم های اولیه آمریکا بعد از انقلاب و بعد از حادثه گروگان گیری و بعد از اینطور مسائل به وجود آمده است. تحریم های اولیه می گوید هیچ فرد آمریکایی حق ندارد با ایران وارد تعامل و همکاری شود. به همین دلیل ما سیستم دلار را نمی توانیم استفاده کنیم. در مذاکرات هم ما این ها را می دانستیم و به این مسائل ورود نکردیم؛ چرا که حل این مسائل منوط به حل مسائل دو جانبه بود که نه اجازه آن را داشتیم و نه مصلحت بود.

تحریم های ثانویه آمریکا که مربوط به حوزه هسته ای می شد، تحریم هایی بود که می گفت دیگران با ایران کار نکنند و الان این ها همه برداشته شده و همانطور که شاهد هستید، منعی بر کار کردن با ایران نیست، مگر اینکه شرکت ها و بانک ها بعضاً از ترس اینکه مورد جریمه آمریکا قرار گیرند با ایران وارد تعامل نمی شوند. بنابراین انتظاری هم نبوده که بعد از برجام، آمریکا دشمنی خود را با ایران کنار بگذارد و مثلاً همکاری های اقتصادی ما با آمریکا شکل بگیرد و یا گسترش پیدا کند.

بحث جدی که مطرح شده بود اخیراً اینکه، برخی از کارشناسان اینطور گفتند که یکی از علل اعتراضات دی ماه، تامین نشدن توقعاتی بود که مردم از برجام داشتند و یا به عبارتی شکسته شدن تصور برجام در ذهن مردم، تحلیل شما از این موضوع چیست؟ و آیا توانستیم آن فضایی را که معیشت زندگی مردم را به برجام گره زده بود را محقق کنیم؟

عراقچی: من متخصص مسائل داخلی نیستم، بحث های اجتماعی داخلی را هم نمی توانم تحلیل کنم و اینکه ریشه این آشوب

ها چه بود و غیره در حوزه صلاحیت بنده نیست و ورود نمی کنم. ولی نکته ای که مشهود است و درست هم هست این است که انتظارات اقتصادی مردم پس از برجام برآورده نشده است.

اینکه تا چه حد انتظارات مردم از برجام واقعی و درست بوده یا نبوده هم مساله دیگری است. انتظارات خیلی ها از برجام بالاتر از حد معقول آن بود و متأسفانه همه، اعم از موافقین و مخالفین برجام، در بالابردن بی دلیل این انتظارات نقش داشته اند.

باید توجه داشته باشیم که برجام قرار بود یکسری موانع را از سر راه ما بردارد و امروز هم شما هیچ تحریم و یا مانع هسته‌ای نمی بینید که قرار بوده برجام آن را بردارد و برنداشته باشد.

این موانع که برداشته شده، مانند آن است که موانع حرکت ماشین ها در یک مسیر جاده‌ای را برداشته باشیم و ماشین بتواند عبور کند. اما اینکه آن ماشین چه میزان توان داشته باشد، بنزین دارد یا ندارد، موتور آن منظم کار می کند یا نه و یا اینکه در مسیر درست حرکت می کند یا خیر، اینها دیگر به برجام ارتباطی ندارد.

از طرف دیگر این را هم باید توجه کنیم که متأسفانه برخی با برخوردی که نسبت به برجام داشتند، امید و اعتماد به نفس را از مردم گرفتند؛ این اتهام که مرتباً بگویم آمریکا سر ما کلاه گذاشته و برخی از روزنامه‌های ما هم علاقه دارند هر روز این موضوع را تیتیر کنند، متوجه همه سیستم است.

من نمی دانم چطور شده است که برخی هر چه را که خانم شرمین و آقای کری بگویند قبول می کنند و بلافاصله از حرف های آنها استفاده می کنند تا به مردم القاء کنند که دیدید سرتان را کلاه گذاشتند. حالا اینکه مردم با این تصویری که برایشان ساخته می شود، چطور فکر می کنند، چه آینده‌ای را برای خود در نظر می گیرند و چه سطحی از اعتماد نسبت به کل نظام پیدا می کنند؛ اینها را دیگر توجه نمی کنند. اینکه به مردم مرتباً به درست یا غلط القاء شود که در برجام موفق نشده ایم، چه احساسی در مردم ایجاد می کند را باید توجه کرد.

با توجه به وقت محدودی که شما دارید، از موضوع برجام خارج شویم. بعد از انتشار خبر مذاکره کره شمالی و آمریکا، شوک جدی ای به رسانه های دنیا وارد شد. به نظر شما سرنوشت لیبی در انتظار کره شمالی است؟

عراقچی: این یک بحث مفصلی است، از یک طرف شاهد تلاش های کره شمالی برای دستیابی به سلاح های هسته‌ای هستیم و موضع اصولی جمهوری اسلامی ایران هم مخالفت با اشاعه سلاح های هسته‌ای در تمام جهان است؛ ما این قبیل سلاح ها را ضد بشری و ضد اسلامی می دانیم، همانطور که فتوای صریح رهبر معظم انقلاب اسلامی هم در این خصوص وجود دارد.

ما از هر اقدامی که جهت خلع سلاح های کشتار جمعی و هسته‌ای باشد، استقبال می کنیم اما اینکه کره شمالی مصلحت خود را در این برهه از زمان چگونه تشخیص می دهد، باید منتظر بمانیم؛ چرا که هر کشوری زمانی که احساس می کند به توانمندی رسیده است، با اعتماد به نفس وارد مذاکره می شود و احتمالاً کره شمالی هم به این نتیجه رسیده است اما اینکه آیا رفتارش درست است یا اشتباه، این دیگر به تصمیمات رهبران آن کشور بستگی دارد و باید منتظر نتایج اتفاقات آینده باشیم.

با توجه به سابقه جناب عالی و حضور شما در مذاکرات هسته‌ای و دیگر عرصه های بین المللی، به خصوص مذاکرات با طرف های آمریکایی، چه پیشنهادی برای مذاکره با آمریکا به رهبر کره شمالی دارید؟

عراقچی: هنوز هیچ مطلبی به قطعیت نرسیده است؛ باید جلوتر برویم تا صحنه روشن تر شود و آن زمان حتماً قضاوت بهتری خواهیم داشت.

بالاخره با در نظر گرفتن اینکه مذاکره بین رهبر کره شمالی و رئیس جمهور آمریکا صورت گیرد، شما چه پیشنهادی دارید؟

عراقچی: بگذارید در زمان خودش در مورد آن صحبت کنیم...

آقای عراقچی تاکنون موضع وزارت خارجه در رابطه با مسائل موشکی «گفتگوی سیاسی» بوده و در مورد موضوعات موشکی نیز بارها گفته اید که هیچگونه مذاکره ای را نخواهید داشت. با توجه به اینکه موضوعات منطقه ای را نمی توان بدون مباحث موشکی در نظر گرفت، آیا می توان گفت که در گفتگوهای سیاسی در مورد منطقه در مورد مسائل موشکی گفتگویی صورت نمی گیرد؟ آیا شما قائل به عدم تفکیک موضوعی که گفته شد، هستید؟

عراقچی: موضع ما کاملاً روشن است و مقام معظم رهبری هم اخیراً این مورد را مجدداً بیان کردند. ما در خصوص مسائل موشکی مطلقاً هیچگونه مذاکره‌ای را نخواهیم داشت و با هیچکس در این رابطه مذاکره‌ای نداشته ایم و نخواهیم کرد. البته باید تفاوت قائل شویم بین «گفتگو» و «مذاکره»، چراکه «گفتگو» به معنی رایزنی سیاسی و «مذاکره» به معنای به تفاهم رسیدن با کشوری دیگر یا با جمعی از کشورها است، که ما این مورد را با هیچ کشوری در خصوص مسائل موشکی نداریم.

اما اینکه وزارت خارجه در خصوص مسائل مختلف با کشورها گفتگو و رایزنی داشته باشد، این وظیفه وزارت امور خارجه است و اگر قرار بر عدم گفتگوی ما با کشورها باشد که دیگر نیازی به این وزارتخانه نیست و باید تعطیل شود، کار وزارت خارجه گفتگو، رایزنی، تبیین مواضع، اطلاع از مواضع دیگران و همچنین گفتگو با کشورهایی که به جهت رایزنی به ایران می آیند،

است.

لزوماً رایزنی‌های سیاسی هم منجر به مذاکرات سیاسی نمی‌شود و برای همین باید این تفاوت را میان گفتگو و مذاکره قائل شویم.

در همین گفتگوهای سیاسی هم در مورد موضوعات موشکی بحث نمی‌شود؟

عراقچی: ما در این حوزه‌ها به خصوص حوزه موشکی که مربوط به امنیت ملی ما می‌شود هیچ گونه مذاکره‌ای نداریم، ولی اینکه ما در رایزنی‌هایی که داریم ابراز نگرانی کنیم از اینکه چرا منطقه ما را به انبار باروت تبدیل کرده‌اید و یا اینکه چرا در سال گذشته ۱۱۶ میلیارد دلار اسلحه به همسایگان ما فروختید؛ این‌ها بیان انتقادات نسبت به مواضع و عملکرد آنها است. همچنین مواضع خود را مبنی بر اینکه جمهوری اسلامی ایران حق خودش می‌داند که توانمندی‌های دفاعی خود را گسترش دهد بیان می‌کنیم.

در مورد بحث‌های موشکی در منطقه در گفتگوهای سیاسی مورد بحث قرار گرفته است؟

عراقچی: ما در بحث موشکی با هیچ کس مذاکره‌ای نکرده و نمی‌کنیم؛ چرا که بحث امنیت ملی است، در عین حال ما در هیچ صحنه‌ای خجالت نمی‌کشیم که مواضع خودمان را بیان کرده و از موشک‌ها و برنامه موشکی خود دفاع کنیم. ما در خصوص برنامه موشکی و آینده صنعت موشکی کشور، نه از کسی اجازه گرفته‌ایم، نه این کار را در آینده خواهیم داشت و نه مذاکره و مصالحه‌ای داشته‌ایم.

بحث‌ها در رابطه با سفر وزیر امور خارجه فرانسه به ایران زیاد است. شما به عنوان معاون سیاسی وزیر امور خارجه جزئیاتی از سفر لودریان به ایران را بفرمایید؟ چه مباحثی در دیدارها مطرح شد؟

عراقچی: مواضع ما کاملاً روشن بود. در بحث برجام اتفاق‌نظری را با طرف فرانسوی داشتیم، مبنی بر اینکه برجام قابل مذاکره مجدد نیست و باید به صورت کامل اجرا شود.

طرف فرانسوی علاقمند است که در خصوص مسائل منطقه‌ای با ما گفتگوهای بیشتری را داشته باشد و ما هم مواضع خود را به آنها بیان کردیم. در خصوص مسائل موشکی هم هیچ مذاکره‌ای بین ما صورت نمی‌گیرد، اما مواضع خود را به آنها در این خصوص بیان کرده‌ایم.

در دیدار وزیر خارجه فرانسه با جناب آقایان ظریف و شمخانی، و نیز در دیدار با رئیس جمهور می‌بینید که همگی مواضع ما را در خصوص مسئله موشکی و غیرقابل مذاکره بودن این مسئله به طرف فرانسوی بیان کردند.

سیاست خارجی ما به واقع سیاست شفاف‌ی است و هر حرکتی که انجام می‌شود، اخبارش وجود دارد و به اندازه کافی هم در رسانه‌ها مورد بحث و تحلیل قرار می‌گیرد و فکر نمی‌کنم هیچ موضوع دیگری به اندازه موضوع سیاست خارجی مورد علاقه رسانه‌ها و مردم باشد. البته ما هم از این موضوع استقبال می‌کنیم، چرا که سیاست ما در وزارت خارجه، شفاف‌سازی است.

وزیر خارجه فرانسه وقتی به کشورش برگشت گفت به ایران فشار می‌آوریم تا برنامه موشکی خود را محدود کند. آیا این مباحث در گفتگوهای شما مطرح شده بود؟

عراقچی: به هر حال ممکن است آنها امیال و آرزوهای زیادی را داشته باشند ولی به آرزوهای خود نخواهند رسید.

برچسب‌ها: [برجام](#) [1]